

Sygn. akt VU 235/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 stycznia 2016 r.

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 235/16

UZASADNIENIE

W dniu 2 marca 2016r. S. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 29 stycznia 2016r. o odmowie przeliczeniu podstawy wymiaru renty rodzinnej. W odwołaniu wniósł o ponowne rozpoznanie wniosku wysłanego 24 listopada 2014r. (k. 5 akt), w którym wnosił o doliczenie do stażu pracy Z. G. 2 lat i 1 miesiąca i przeliczenie świadczenia emerytalnego zmarłej żony Z. G. z dnia 20 października 1995r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc że staż pracy Z. G. został już powiększony o okres 2 lat i 1 miesiąc pracy w gospodarstwie rolnym decyzją z dnia 24 listopada 2005r., a świadczenie przeliczone za okres 3 lat wstecz. Od tej decyzji Z. G. wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb., który wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2007r. w sprawie VU 475/06 odwołanie oddalił. Apelacja Z. G. od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 6 maj 2008r. w sprawie III AUa 863/07. Ponieważ wnioskodawca do odwołania nie załączył żadnego nowego dokumentu organ rentowy odmówił przeliczenia świadczenia.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 30 marca 1990r. ZUS przyznał Z. G. prawo do renty inwalidzkiej od dnia 18 lutego 1990r.. Podstawę wymiaru renty ustalono z zarobków z ostatnich 12 miesięcy tj. od lutego 1989r. do stycznia 1990r.

(dowód: decyzja z dnia 30.03.1990r. –k. 31 akt rentowych)

Decyzją z dnia 16 lipca 1990r. organ rentowy przeliczył Z. G. rentę przyjmując do podstawy wymiaru świadczenia zarobki z trzech lat kalendarzowych tj. z lat 1978-1980.

(decyzja z dnia 16.07.1990r. – k. 37-38 akt rentowych)

Decyzją z dnia 15 maja 1994r. doliczono Z. G. do wysokości renty zwiększenie z tytułu opłacania składek na (...) za okres od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. Do ustalenia wysokości renty przyjęto 31 lat i 6 miesięcy okresów składkowych.

(dowód: decyzja – k. 81 akt rentowych, wyjaśnienie – k. 85 akt rentowych)

Decyzją z dnia 20 października 1995r. ZUS przyznał Z. G. prawo do emerytury z dniem 12 lipca 1995t. tj. z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dochód przyjęty dla ustalenia prawa do renty z 3 lat kalendarzowych tj. z lat 1978-1980. Wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 78,48%. Podstawa wymiaru wyniosła 455,51zł. jako wynik pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 78,48% przez kwotę bazową 580,42zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 31 lat i 6 miesięcy okresów składkowych oraz zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za 5 lat i 6 miesięcy. Z uwagi na to, że emerytura okazała się świadczeniem mniej korzystnym organ rentowy kontynuował wypłatę renty.

(dowód: decyzja z dnia 20.10.1995r. – k. 97 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 24 listopada 2005r. ZUS wobec stwierdzenia, że wysokość wypłacanego świadczenia była błędnie ustalona z urzędu, po doliczeniu do stażu pracy 2 lat i 1 miesiąca tj. okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 12 lipca 1956r. do 6 sierpnia 1958r. w wyniku czego staż wzrósł do 33 lat i 7 miesięcy okresów składkowych, ponownie ustalili wysokość emerytury Z. G. i przyznał jej wyrównanie za okres 3 lat poprzedzających tj. od 1 listopada 2002r. Podstawa wymiaru wyniosła 285,70zł. jako wynik pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 78,49% przez kwotę bazową 364zł.

(dowód: decyzja – k. 169 akt rentowych, decyzja z dnia 22.05.2010r. – k. 298 akt rentowych)

Decyzją z dnia 30 listopada 2005r. ZUS przeliczył na podstawie art. 27 ustawy od 1 października 2005r. emeryturę Z. G.. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru tj. zarobki z lat 1978-1980. Z uwagi na to, że emerytura okazała się świadczeniem mniej korzystnym organ rentowy kontynuował wypłatę renty.

(dowód: decyzja – k. 181 akt rentowych)

Decyzją z dnia 20 stycznia 2006r. ZUS przeliczył Z. G. emeryturę od 1 grudnia 2005r.. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru tj. zarobki z lat 1978-1980. Wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 78,49%. Podstawa wymiaru wyniosła 285,70zł. jako wynik pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 78,49% przez kwotę bazową 364zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 33 lata i 7 miesięcy okresów składkowych, 11 lat i 6 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym oraz zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za 5 lat i 6 miesięcy.

(dowód: decyzja k. 211 akt rentowych)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2007r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 475/06 oddalił odwołanie Z. G. od decyzji z dnia 24 listopada 2005r., z dnia 30 listopada 2005r. i z dnia 20 stycznia 2006r.

(dowód: wyrok – k. 302 i 304 akt rentowych)

Decyzją z dnia 5 marca 2007r. ZUS ponownie ustalił Z. G. wysokość świadczenia przez obliczenie emerytury od kwoty bazowej podwyższonej do 94,5% przeciętego wynagrodzenia.

(dowód: decyzja – k. 221 akt rentowych)

Decyzją z dnia 4 marca 2008r. ZUS ponownie ustalił Z. G. wysokość świadczenia przez obliczenie emerytury od kwoty bazowej podwyższonej do 100% przeciętego wynagrodzenia.

(dowód: decyzja – k. 247akt rentowych)

Od 1 marca 2014r. emerytura Z. G. wynosiła 1325,45zł. do emerytury przysługiwał dodatek pielęgnacyjny w kwocie 206,76zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto zarobki z lat 1978-1980. Wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 78,49%. Podstawa wymiaru wyniosła 562,90zł. jako wynik pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 78,48% przez kwotę bazową 717,16zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 33 lata i 7 miesięcy okresów składkowych, 11 lat i 6 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym oraz zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za 5 lat i 6 miesięcy.

(dowód: decyzja – k. 369 akt, wyjaśnienia – k. 356, decyzja – k. 352 akt rentowych)

Z. G. zmarła 7 października 2014r.

S. G., urodzony dnia (...), od dnia 7 października 2014r. na stałe jest uprawniony do renty rodzinnej po zmarłej żonie Z. G.. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty rodzinnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w decyzji z dnia 21 października 2014r. ustalił z zarobków zmarłej żony wnioskodawcy z 3 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1978-1980. Podstawę wymiaru obliczono przez pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 78,48% przez kwotę bazową 717,16zł., co dało kwotę 562,90zł. Do ustalenia wysokości świadczenia organ rentowy uwzględnił 33 lata, 7 miesięcy i 7 dni okresów składkowych tj. 403 miesiące. W okresach składkowych uwzględniono okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12 lipca 1956r. do 6 sierpnia 1958r. (2 lata i 1 miesiąc). Wysokość emerytury zmarłej Z. G. wyniosła 417,88zł. i została wyliczona jako:

- 24% kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru wynoszącej 717,16zł. = 172,12zł.;

- po 1,3% podstawy wymiaru wynoszącej 562,90 zł. za każdy rok okresów składkowych (403 miesiące x 1,3%) : 12 x 562,90 = 245,76 zł.,

Po waloryzacjach wysokość emerytury zmarłej żony wnioskodawcy wyniosła 1218,61zł. Renta rodzinna dla skarżącego jako jedynej osoby uprawnionej wynosi 85% tej kwoty, czyli 1035,82zł. Ponieważ żonie skarżącego do emerytury przysługiwało zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w okresie od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. w kwocie 4,73zł., po waloryzacjach 106,84zł., skarżącemu przysługuje 50% tego zwiększenia czyli kwota 53,42zł. Kwota renty rodzinnej ze zwiększeniem rolnym wynosi 1089,24zł. (1035,82zł. + 53,42zł.). Do renty rodzinnej skarżącemu przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 206,76zł.

(dowód: decyzja z dnia 21.10.2014r. – k. 15 akt rentowych, decyzja o podjęciu wypłaty renty rodzinnej z dnia 14 listopada 2014r. – k. 19 akt rentowych)

Pismem z dnia 23 listopada 2014r., które wpłynęło do organu rentowego w dniu 26 listopada 2014r., S. G. wniósł o doliczenie 2 lat i 1 miesiąca do emerytury żony Z. G. i przeliczenie świadczenia.

(dowód: wniosek – k. 21 akt rentowych)

W odpowiedzi pismem z dnia 4 grudnia 2014r. organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że Z. G. była uprawniona i pobierała emeryturę od 1 listopada 2002r. na podstawie decyzji z dnia 24 listopada 2005r. W decyzji z dnia 24 listopada 2005r. oraz w decyzji z dnia 21 października 2014r. został uwzględniony udokumentowany staż pracy zmarłej Z. G. w wymiarze 33 lat, 7 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz zwiększenie rolne z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wymiarze 11 lat i 6 miesięcy.

(dowód: pismo z 4.12.2014r. – k. 22 akt rentowych)

W piśmie z dnia 15 grudnia 2014r. wnioskodawca podtrzymał wniosek o przeliczenie świadczenia przez doliczenie do stażu pracy 2 lat i 1 miesiąca. Podniósł, że Z. G. staż pracy wynoszący 33 lata i 7 miesięcy miała zaliczony decyzją emerytalną z dnia 24 listopada 2005r. Natomiast w decyzji rentowej z dnia 15 maja 1994r. miała zaliczony jedynie okres składkowy 31 lat i 6 miesięcy.

(dowód: wniosek z 15.12.2014r.- k. 24 akt rentowych)

W piśmie z dnia 23 grudnia 2014r. organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

(dowód: pismo – k. 25 akt)

W piśmie z dnia 19 stycznia 2015r. wnioskodawca podniósł, że podstawą wyliczenia renty rodzinnej powinno być świadczenie, które otrzymywała jego zmarła żona na podstawie decyzji z dnia 20 października 1995r. A w tej decyzji Z. G. nie miała doliczonego do stażu pracy okresu 2 lat i 1 miesiąca pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, co uzasadnia jego wniosek o doliczenie tego okresu i przeliczenie renty rodzinnej.

(dowód: pismo – k. 26 -27 akt rentowych)

W piśmie z dnia 29 stycznia 2015r. organ rentowy wyjaśnił, że decyzją z dnia 4 marca 2008r. nastąpiło ponowne ustalenie wysokości świadczenia Z. G., co polegało na obliczeniu emerytury od kwoty bazowej podwyższonej o 100% przeciętnego wynagrodzenia, przyjętego do obliczenia świadczenia Z. G. tj. **od kwoty bazowej 717,16zł.** i podstawy wymiaru 562,90zł. (wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 78,49% x kwota bazowa 717,16zł.). Ponieważ kwota bazowa i podstawa wymiaru podlega podwyższeniu i kolejnym waloryzacjaom, nie może być identyczna z wartościami podanymi w decyzjach z dnia 20.10.1995r. i 24.11.2005r.

(dowód: pismo – k. 31 akt rentowych)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca jest uprawniony i ma przyznane świadczenie z tytułu renty rodzinnej po zmarłej żonie. Prawo do renty rodzinnej, ustawa wiąże z podleganiem ubezpieczeniu społecznemu. Osoby, które stały się niezdolne do pracy, nabywają prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy tylko wówczas, gdy powstanie niezdolności do pracy poprzedza odpowiedni okres ubezpieczenia (art. 57 ust. 1 pkt 3 i art. 58). Powiązanie prawa do renty rodzinnej z ubezpieczeniem polega na tym, że osoba, po śmierci której powstaje to prawo, musi mieć odpowiednio długi okres ubezpieczenia albo, po osiągnięciu takiego okresu, korzystać ze świadczeń z tego ubezpieczenia - emerytury lub renty (art. 65 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach). Ubezpieczenie społeczne obejmuje także członków rodziny ubezpieczonego w postaci prawa do renty rodzinnej w razie jego śmierci. Prawo to obejmuje tylko tych członków rodziny, co do których na zmarłym ciążył ustawowy obowiązek ich utrzymania, a którzy nie mieli możliwości zgłoszenia się do własnego ubezpieczenia (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2006 r., II UZP 10/06, OSNP 2007 r. nr 5-6, poz. 75). Prawo do renty rodzinnej i jej wysokość jest zatem ściśle powiązana z sytuacją zmarłego ubezpieczonego. Wysokość renty rodzinnej oblicza się na podstawie wysokości świadczenia przysługującego zmarłemu. Wnioskodawca pobierający rentę rodzinną korzysta z praw przysługujących swojej zmarłej żonie zarówno co do prawa jak i wysokości świadczenia.

Do przeliczenia renty rodzinnej stosuje się art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 110 lub art. 111 ustawy.

Stosownie do treści art. 114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887), prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone

nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Wysokość renty oblicza się ponownie, zgodnie z art. 111 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem [art. 176](#),
- z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przepis art. 111 ustęp 2 ustawy wyraźnie stanowi, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w [art. 15](#), mnoży **się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia**. Przy czym podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy (ustęp 3 art. 111 ustawy). W wyroku z dnia 17 listopada 2009r. w sprawie III AUa 610/09 Sąd Apelacyjny w Gdańsku dokonał wykładni użytego przez ustawodawcę w art. 111 ustęp 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zwrotu „mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia”. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zwrot ten wskazuje na konieczność cofnięcia się w ubezpieczeniowej przeszłości ubezpieczonego do momentu, w którym po raz ostatni, to znaczy przed wszczęciem postępowania w trybie art. 111 ustęp 2 ustawy, ustalano wysokość przeliczanego świadczenia, przyjmując do obliczeń określoną wysokość kwoty bazowej. Kwota bazowa wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, w poprzednim roku kalendarzowym (art. 19 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Wysokość renty rodzinnej pobieranej przez wnioskodawcę przed wszczęciem postępowania w trybie art. 111 ustęp 2 ustawy została ustalona decyzją z dnia 21 października 2014r. w oparciu o decyzję emerytalną Z. G.. Obowiązujące w dacie (20.10.1995r.) przyznania zmarłej żonie wnioskodawcy prawa do emerytury przeciętne wynagrodzenie tj. w III kwartale 1995r. wynosiło **717,16zł**. (M.P. z 1995r. nr 58 poz. 645) i to ono wyznacza zgodnie z art. 19 ustawy o emeryturach i rentach kwotę bazową służącą do przeliczenia renty rodzinnej wnioskodawcy.

Podstawą wyliczenia renty rodzinnej wnioskodawcy była wysokość świadczenia ostatnio pobieranego przez Z. G.. Wbrew twierdzeniom skarżącego Z. G. pobierała emeryturę, a nie rentę, której li tylko podstawa wymiaru była ustalona zgodnie z treścią art. 111 ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach w oparciu o zarobki z liczby kolejnych lat kalendarzowych w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia (renty) tj. tak jak poprzednio z 3 lat kalendarzowych z lat 1978-1980. Okres pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 2 lat i 1 miesiąca od 12 lipca 1956r. do 6 sierpnia 1958r., o zaliczenie którego skarżący wnosi w odwołaniu, został zaliczony do stażu zmarłej żony wnioskodawcy decyzją ZUS z dnia 24 listopada 2005r. W wyniku tego jej staż wzrósł z 31 lat i 6 miesięcy do 33 lat i 7 miesięcy okresów składkowych. Należy przypomnieć, że od tej decyzji Z. G. odwoływała się do Sądu, który prawomocnym wyrokiem w sprawie VU475/06 jej odwołanie oddalił, czym Sąd w niniejszej sprawie na podstawie art. 365 k.p.c. jest związany.

ZUS wskazywał, że wyliczony z w/w okresu (1978-1980) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi raz 78,48% (w decyzji przyznającej Z. G. prawo do emerytury z 20.10.1995r. oraz w decyzji o przyznaniu renty rodzinnej) a raz 78,49% (decyzja z 24.11. 2005r. i 20.01.2006r.). Nie ma to jednak żadnego wpływu na wysokość renty rodzinnej. Zarówno

bowiem pomnożenie kwoty bazowej 717,16zł. przez wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 78,48% jak i 78,49% daje tę samą kwotę podstawy wymiaru 562,90zł., która została przyjęta do wyliczenia renty rodzinnej przez ZUS.

Wyliczenie renty rodzinnej nastąpiło zatem prawidłowo. Brak było podstaw do przeliczenia renty rodzinnej, gdyż wnioskodawca nie przedstawił jakichkolwiek nowych dowodów mających wpływ na wysokość świadczenia. Nie ujawniono także okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z uwagi zatem na brak podstaw do uwzględnienia odwołania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.